

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Tilsyns- og ansvarsområder for Mattilsynet

Nedenfor følger en oversikt over de områder Mattilsynet har arbeidsoppgaver innenfor. Det varierer fra region til region hvilke områder det føres tilsyn på. Hovedkontoret har ansvaret for regelverksutvikling og tilsynspolitik.

Oversikten er delt inn i ulike tilsyns- og ansvarsområder. Dette kan det orienteres nærmere om i oppstartsmøte med den leverandør som tildeles kontrakt.

Fisk og akvakultur

Akvakultur

Rensefisk

Rensefisk er visse typer fiskearter som spiser lus som sitter på oppdrettsfisken. Rensefisk er ein biologisk rensemetode som er viktig i kampen mot lakselusen.

Mattilsynet regulerer oppdrett, hold og bruk av rensefisk gjennom det samme regelverket som for hold av matproduserende fisk. Formålet med det regelverket er å fremme god helse og ivareta god velferd hos fisken.

Etablering og utvidelse av akvakulturanlegg

Mattilsynets oppgave ved behandling av søknader er å vurdere anlegget og lokaliseringens egnethet ut fra hensyn til fiskehelse og fiskevelferd. Blant annet vurderer vi faren for smittespredning til og fra anlegget.

Drift av akvakulturanlegg

Mattilsynet fører tilsyn med at oppdrettere driver følger bestemmelsene i akvakulturdriftsforskriften.

Brønnbåt og annen transport

Mattilsynet fører tilsyn med at transport av levende fisk er smittehygienisk og fiskevelferdsmessig forsvarlig.

Fôr

Mattilsynet fører tilsyn med at virksomhetene tar sitt ansvar alvorlig og produserer og omsettes fôret i overensstemmelse med regelverket og kan dokumentere dette. Mattilsynet har også plikt til å veilede om regelverket.

Desinfeksjon i akvakultur

Mattilsynet fører tilsyn med at desinfeksjon gjennomføres i henhold til forskriftsbestemmelse og at det brukes godkjente desinfeksjonsmidler og desinfeksjonsmetoder.

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Slakting av fisk

Mattilsynet fører tilsyn med hvordan slakteriene etterlever å sikre at sjømaten som produseres er trygg og fiskevelferden blir ivaretatt når fisken skal slaktes.

Levendelagring av fisk

Mattilsynet fører tilsyn med hvordan levendelagring av fisk fanges og lagring av villfisk i en viss tid i en restitusjon- og eller mellomlagringsfase.

Økologisk akvakultur

Mattilsynet har delegert tilsyn med økologisk akvakulturproduksjon til Debio. Dette innebærer krav om fysisk kontrollbesøk minimum én gang per år for alle økologiske akvakulturvirksomheter.

Skjell som mat

Mattilsynet klassifiserer produksjonsområder, og fører tilsyn med dem for å dokumentere status over tid.

Mattilsynet fører også tilsyn med virksomheter som mottar skjell for pakking eller bearbeiding.

Fiskehelse

Mattilsynet fører tilsyn med havbruksnæringen etter forskrifter for områdene fiskehelse og fiskevelferd. Tiltak mot fiske sykdommer danner grunnlaget for dette arbeidet. Et viktig mål med tilsyns- og overvåkingsarbeidet er å hindre introduksjon og spredning av fiske sykdommer. Tidlig påvisning og effektive bekjempingstiltak kan redusere utgiftene ved utbredelse av sykdom og eventuell bruk av antibiotika. Mattilsynet utarbeider også bekjempelsesplaner, instruksjoner og veiledere som et verktøy til havbruksnæringen.

Fiskevelferd

Mattilsynet har forvaltningsansvar for å sikre at fisk og andre akvatiske dyr har det godt og behandles i henhold til dyrevelferdslovens bestemmelser.

Animalske biprodukter

Mattilsynet skal føre tilsyn, og ha kunnskap om status og iverksette tiltak for å håndtere risiko gjennom informasjon til allmennheten og bidra til å utvikle hensiktsmessig regelverk knyttet til trygg håndtering av animalske biprodukter.

Villfisk og fritidsfiske

Mattilsynet gir generelle råd for skånsom fangst og håndtering. Mattilsynet har blant annet forventninger til sportsfiskere som driver «fang og slipp». Mattilsynet har blant annet forventninger til elveiere som åpner opp for «fang og slipp» i vassdraget.

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Fiskehelsepersonell

Mattilsynets forvaltning av dyrehelsepersonelloven omfatter behandling av søknader om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning, tilsyn med dyrehelsepersonell og regelverksutvikling. Dyrehelsepersonell omfatter veterinærer, fiskehelsebiologer og dyrepleiere. For å arbeide som dyrehelsepersonell i Norge, må man ha autorisasjon eller lisens fra Mattilsynet.

Import av levende fisk m.m.

Rogn, Import av skjell og krepsdyr, Yngel, smolt og matfisk, Traces.

Eksport av levende fisk m.m.

Traces.

Dyr og dyrehold

Mattilsynet fører tilsyn med at alle følger regelverket slik de skal. Dette gjelder:

- Reise med kjæledyr
 - Reise med og innførsel av hund, katt og ilder til Norge
 - Veileder: Slik reiser du med kjæledyret ditt
 - Reise med burfugl, gnagere og kanin til Norge
 - Reise med eksotiske dyr til Norge
- Import og eksport av dyr
 - Import av produksjonsdyr
 - Eksport av produksjonsdyr
 - Kommersiell import av hund, katt og ilder
 - Import av gatehunder
- Kjæledyr og konkurransedyr
 - Hund
 - Gnager
 - Katt
 - Burfugl
 - Minigris
 - Ilder
 - Kanin
 - Eksotiske dyr
 - Akvariefisk
 - Hest
 - Dyrebutikk

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

- Dyrepensjonat
- Produksjonsdyr
 - Avl og seminvirksomhet
 - Bier
 - Dyr på beite
 - Brannsikring
 - Fjørfe
 - Hest
 - Innmelding av døde produksjonsdyr
 - Kompetansekrav i husdyrhold
 - Lama og alpakka
 - Merking og registrering av produksjonsdyr
 - Hjort
 - Pelsdyr
 - Sau og geit
 - Storfe
 - Svin
 - Tamrein
 - Åpen gård og besøksgård
- Dyrevelferd
 - Mattilsynets reaksjonsformer og virkemidler ved brudd på dyrevelferdsloven
 - Brannsikring
- Dyrehelse
 - Dyresykdommer
 - Legemidler til dyr
 - Smitte mellom dyr og mennesker
- Dyretransport
 - Hobbytransport av dyr
 - Transport av dyr til beite
 - Næringsmessig transport av dyr
 - Godkjenning av transportmiddel til dyretransport
- Fôr

Mattilsynet fører tilsyn med at virksomhetene tar sitt ansvar alvorlig og produserer og omsettes fôret i overensstemmelse med regelverket og kan dokumentere dette. Mattilsynet har også plikt til å veilede om regelverket.

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

- **Dyrehelsepersonell**
Mattilsynets forvaltning av dyrehelsepersonelloven omfatter behandling av søknader om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning, tilsyn med dyrehelsepersonell og regelverksutvikling.
Dyrehelsepersonell omfatter veterinærer, fiskehelsebiologer og dyrepleiere. For å arbeide som dyrehelsepersonell i Norge, må man ha autorisasjon eller lisens fra Mattilsynet.
- **Slakting av dyr**
 - Slakting av landdyr
 - Offentli kjøttkontroll
 - Halal-slakting i Norge
- **Jakt og viltkjøtt**
Mattilsynet har ansvar for å føre tilsyn med at viltkjøtt omsettes og blir til viltkjøttprodukter i samsvar med regelverket. I en del tilfeller utfører også Mattilsynet direkte kjøttkontroll av skrotter av felt vilt.
- **Animalske biprodukter**
Mattilsynet skal føre tilsyn, og ha kunnskap om status og iverksette tiltak for å håndtere risiko gjennom informasjon til allmennheten og bidra til å utvikle hensiktsmessig regelverk knyttet til trygg håndtering av animalske biprodukter.
- **Økologisk landbruk**
Økologisk landbruk er en egen driftsform eller produksjonsmetode som det er fastsatt detaljerte minstekrav til i regelverket.
Husdyrhold utgjør en integrert del av virksomheten på mange gårdsbruk med økologisk landbruksproduksjon.
Et viktig mål og prinsipp for økologisk produksjon er å etablere en bærekraftig forvaltning av landbruket med høy standard for dyrevelferd.

Planter og dyrking

Import av planter m.m.

Mattilsynet foretar kontroll og frigivelse av de enkelte importsendinger.

Eksport av planter m.m.

Eksport av planter og frø.

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Planteskadegjørere

Et viktig mål med tilsyns- og overvåkingsarbeidet til Mattilsynet er å hindre introduksjon og spredning av karanteneskadegjørere:

- Bakterier og fytoplasma i planter
- Virus og viroider i planter
- Soppsjukdommer
- Insekter, midd, nematoder og flatormer
- Floghavre
- Fremmede skadelige arter

Plantevernmidler

Mattilsynet har ansvar for godkjenning av plantevernmidler i Norge.

Produksjon og omsetning av planter

- Vanlig planteproduksjon
- Sertifisert planteproduksjon

Såvarer og annet formeringsmateriale

Mattilsynet fører tilsyn med at såvarer, settepoteter, hagebruksvekster og annet formeringsmateriale skal tilfredsstillende gjeldende krav til kvalitet og sunnhet.

Tømmer, trelast og treemballasje

- Trelast
- Treemballasje

Økologisk

På noen mindre områder har Mattilsynet selv ansvar for å føre tilsyn. Det gjelder hovedsakelig import av økologiske produkter og næringsmidler fra land utenfor EU/EØS.

- Økologisk landbruk
- Økologisk mat
- Økologisk akvakultur
- Import av økologiske varer

Genmodifisering (GMO)

Mattilsynet fører tilsyn med at regelverket etterleves gjennom å kontrollere importerte mat-, fôr- og såvarer.

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Gjødsel, jord og dyrkingsmedier

Mattilsynet fører tilsyn med virksomheter som importerer, produserer og omsetter gjødselvarer;

- Mineralgjødsel og kalk
- Organisk gjødsel, jordforbedringsmidler og dyrkningsmedier

Plantesorter

Mattilsynet behandler søknader om godkjenning av plantesorter for opptak på norsk offisiell sortliste

Mat og vann

Matservering

- Restaurant, kafé og hotell
- Barnehage og SFO
- Sykehus og institusjon
- Catering
- Kantine
- Bar
- Kortvarig salg av mat
- Smilefjes på kafeer og restauranter

Butikk og butikkjeder

- Butikk med ferskvare
- Storkiosk, bensinstasjon, gatekjøkken
- Butikk uten ferskvare
- Helsekost
- Legemidler utenfor apotek
- Økologisk mat

Produksjon av mat

- Kjøtt og kjøttprodukter
- Drikkevarer
- Melk og meieriprodukter
- Matkontaktmaterialer (emballasje)
- Fisk og sjømat
- Bakevarer, sjokolade og snacks
- Frukt, bær, grønnsaker og korn
- Ny mat
- Økologisk mat
- Lokalmat

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Import av mat

- Privat import av mat
- Kommersiell import av mat

Eksport av mat

- Privat eksport av mat
- Kommersiell eksport av mat
- Eksport av fisk og sjømat
- Melk og meieriprodukter
- Eksport av kjøtt og kjøttprodukter

Vann

- Vannmiljø
- Vann på flaske
- Vannverk
- Skip og offshore
- Protokoll om vann og helse

Merking av mat

- Generelle krav til merking av mat
- Kvalitetsbestemmelser på matvarer
- Allergener
- Økologisk mat
- Ernærings- og helsepåstander
- Nøkkelhullet
- Beskyttede betegnelser

Smitte fra mat og drikke

- Antibiotikaresistente bakterier
- Bakterier i mat og drikke
- Virus i mat og drikke
- Parasitter i mat og drikke

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Spesialmat og kosttilskudd

- Kosttilskudd
- Barnemat
- Medisinske næringsmidler
- Slankeprodukter
- Sportsprodukter
- Glutenfrie produkter
- Morsmelkserstatning og tilskuddsblandinger
- Laktosefrie og -reduerte produkter

Uønskede stoffer i maten

- Biologiske gifter
- Miljøgifter
- Rester av plantevernmidler i mat
- Matkontaktmaterialer (emballasje)
- Legemiddelrester i mat
- Prosessfremkalte stoffer

Tilsatte stoffer i maten

- Tilsetningsstoffer
- Tilsatte vitaminer, mineraler og andre stoffer
- Enzymer
- Aroma

Transport og lager

- Lager
- Frakt og transport
- Transport av lett bedervelige matvarer (ATP)

Økologisk

- Økologisk landbruk
- Økologisk mat
- Økologisk akvakultur

Jakt og viltkjøtt

Mattilsynet har ansvar for å føre tilsyn med at viltkjøtt omsettes og blir til viltkjøttprodukter i samsvar med regelverket. I en del tilfeller utfører også Mattilsynet direkte kjøttkontroll av skrotter av felt vilt.

Vedlegg 6 – Tilsyns- og ansvarsområder

Genmodifisering (GMO)

Mattilsynet fører tilsyn med at regelverket etterleves gjennom å kontrollere importerte mat-, fôr- og såvarer.

Kosmetikk

Mattilsynet fører tilsyn med at kosmetikk produseres og selges slik regelverket sier. Dette gjøres for å forebygge helseskade, og sikre at norske forbrukere får produkter som holder det de lover.